

Remissvar från Jijnjevaerie samebyn DS 2016:27

Er ref; N2016/058385 / FJR

Samebyn har mottagit Deparpartementspromemorian utredning gjord av Bertil Bengtsson. I den del som avser rent juridiska frågor hänvisar vi till det remissvar som Svenska samernas riksförbund, SSR har ingett.

Samebyn har så gott man kunna lästa och försökt förstå vad detta kan betyda för just samebyns renskötsel och har följande kommentarer att avge.

Det ser ut att vara en tydlig markering för samiska rättigheter till renbetesmarker, för alla samer som bedriver renskötsel, och som vi kan se även för de samer som har sin samebyttillhörighet på norska sidan. Det är bra att det är tydligt vad som gäller. Samebyn vill då uppmärksamma att samma klagörande är nödvändigt på norska sidan. Regeringen måste verka för att motsvarande utredning görs för gränsöverskridande renskötseln på norska sidan gränsen. Det måste noga klargöras hur Norge kommer att i motsvarande frågor se på vilka rättigheter renskötande samer med hemvist på svenska sidan gränsen har. Jijnjevaeries erfarenheter hittills är att vår markanvändning ignoreras fullständig, vi saknar helt rätt till skydds jakt t.o.m. i kalvningensland. Vi får inte avge remissvar i frågor om tex nu senast tillstånd för kraftverksutbyggnad och skoterleder. Norska naturbevakare anser sig inte ha skyldighet att ta hänsyn till pågående kalvning vid sin skoterkörning, ja listan kan göras lång.

Norge måste klargöra vilka rättigheter de anser de renskötande samerna från svenska sidan har, detta måste Regeringen kräva innan konventionen ratificeras fullständigt.

Gällande det fria och informerade samtycket kan Jijnjevaerie inte godta att konventionsförslaget anses vara fullständigt samrätt och medgivet från vår sida. Samebyn blev påtvingad med hot om böter från annat land att underteckna ett avtal. Svenska myndigheter deltog i påtryckningarna för att avtalet skulle undertecknas. Regeringen godtog inte avtalet och samebyn kunde slappna av i tron att detta inte längre var gällande. Sedan skrevs en hänvisning till avtalet in i områdesprotokollet utan att samebyn ens blivit informerade om detta, och absolut inte givit sitt samtycke.

Det påtalas att sedvanerätten ska gälla. Jijnjevaerie har sedvanerätt till det område som anges i konventionen som Mearroeh. Därför ska inte samebyn måste upplåta andra marker, som betalning för att få tillgång till sin egen sedvanemark. Regeringen måste därför bekosta en fullständig historisk utredning om sedvanebruket av Mearroeh innan konventionen kan slutligt ratificeras. Se tidigare ansökan om medel från Jijnjevaerie, vilken här också bifogas. En kort utredning har gjorts av samebyn vilken tydligt påvisar sedvana, se Studie av Sedvana vid Hartkjölen, som också bifogas.

Regeringen måste också avsätta medel till förfogande för samebyar som måste processa i domstol för sina sedvanemark i Norge. Riksdagen var den part som utformade och godkände avtalet med Norge om var gränsen skulle gå, och utelämnade där halva sommarlandet för flera samebyar, däribland Jijnjevaerie. Då med löfte om att gränsen inte skulle spela någon roll, samerna skulle få använda områdena som förut. Om samebyarna nu måste processa för att påvisa sin sedvanerätt så måste Sveriges regering ställa ekonomiska

garantier för sådan process. Regeringen kan inte lämna samebyarna ensamma att reda ut det som landet Sverige en gång ställde till med.

För vår sameby har Mearroeh avgörande betydelse för om renskötsel ska kunna bedrivas på svenska sidan, de enda höga fjäll med snöglaciärer för varma sommardagar finns på Norska sidan. Området har alltid använts av renskötande samer från just det här fjället. Det är inte rättvist att vi nu ska betala med vinterbetesland i Sverige för att få använda våra sedvanemarken och tvingas bedriva renskötsel tillsammans med samer som har sin hemvist på Norska sidan och helt andra ekonomiska förutsättningar för sin renskötsel än vi har. Konventionen med tillhörande områdesprotokoll som hänvisar till det påtvingade avtalet kränker våra rättigheter. Jijnjevaerie ser ingen annan lösning än att områdesprotokollet måste omförhandlas innan det är möjligt att ratificera konventionen.

Valsjöbyn den 23 januari 2017

Marianne Persson

Bifogas:

Beskrivning kortfattad 20150930

Ansökan om medel sedvanerättsutredning

Studie om sedvana vid Hartkjölen /Peter Eriksson